

Paikallisseurakuntien lausunnot vuoden 2024 talousarvioehdotuksesta

196/02.00.01.00/2023

Yhteinen kirkkoneuvosto 30.11.2023 § 197

Esittelijä Hallinto- ja talousjohtaja Timo Laakso

Esittely Yhteinen kirkkoneuvosto käsitteli talousarviokokouksessaan 20.9.2023 vuoden 2024 talousarvioehdotuksen. Siitä päätettiin pyytää seurakuntaneuvostoilta lausunnot siten, että lausunnot ovat kirjaamossa ja taloushallinnossa viimeistään perjantaina 13.10. Investoinnit käsiteltiin 7.9.2023 kokouksessa ja niistä on lausunnot pyydetty erikseen.

Saadut lausunnot esitetään ensin seurakunnittain. Lausunnoissa nousevat päällimmäisiksi asioiksi seurakuntien varojen riittävyys, seurakuntien tasapuolinen kohtelu, suuret investointisuunnitelmat, toimitilat ja kiinteistöt sekä kiinteistöjen kulut.

Kirkkoneuvoston vastauksessa on otettu huomioon kaikki saapuneet lausunnot ja niihin vastataan yhdellä, kaikille annettavalla yhteisellä vastauksella. Esitys kirkkoneuvoston vastaukseksi esitetään seurakuntien lausuntojen jälkeen.

Tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto:

Tuomiokirkkoseurakunta pitää tärkeänä niin kaikille seurakunnille annettavaa lisämäärärahaa kuin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevien seurakuntien tukemista erillisellä määrärahalla. Vuoden 2025 kehystä laadittaessa on turvattava seurakuntien toiminta ja tarkastettava ylipäättään yhteisen seurakunnallisen toiminnan ja seurakuntatoiminnan välistä suhdetta. Seurakuntien toiminta perustuu lakisääteisiin tehtäviin, jotka on pystyttävä kaikissa oloissa turvaamaan. Moniammatillisen työn kehittäminen ja seurakunnallisen työn uudistuminen edellyttää rakenteellisia ratkaisuja suhteessa yhteisiin seurakunnallisiin tehtäviin.

Huolestuttavaa on niin kiinteistökulujen kuin hautatoimen kulujen voimakas kasvu. Seurakuntayhtymän on rahanjakopäätöksissään kiinnitettävä huomiota siihen, mikä on seurakunnallisen toiminnan perustehtävää ja mikä voidaan jättää tekemättä. Kiinteistökulujen kasvu täytyy saada hallintaan rakentamalla vähemmän ja kustannustehokkaammin sekä luopumalla vähällä käytöllä olevista kiinteistöistä.

Seurakuntaneuvosto pitää välttämättömänä kiinteistöjen vähentämistä talouden tasapainottamiseksi. Liitteessä esitetyistä kiinteistöistä luopuminen on ensimmäinen mutta ei riittävä askel tavoitteiden toteuttamiseksi. Kiinteistöjä tulisi tarkastella kokonaisuudesta käsin niin, että kiinteistöjen todellinen käyttöaste ja toimintojen sijoittuminen tulevaisuudessa otetaan huomioon.

Kiinteistöjen tehtävänä on tukea toimintaa ja mahdollistaa toiminnan kehittäminen sekä uudet innovaatiot.

Tuomiokirkkoseurakunnan käytössä olevasta Vähä-Hämeenkadun vuokrakiinteistöstä voidaan luopua tilan vähäisen käytön vuoksi. Seurakunnan näkökulmasta keskeistä on Turun tuomiokirkon peruskorjauksen läpivienti annetussa aikataulussa sekä seurakunnan toiveiden ja tarpeiden huomiointi peruskorjauksen kaikissa vaiheissa.

Tuomiokirkkoseurakunta tarvitsee jatkossakin sekä seurakuntatiloja että työtiloja Eerikinkadun/Aninkaistenkadun kiinteistöistä. Kiinteistöjä kehitettäessä seurakunnan tarpeet tulee ottaa huomioon ja seurakunnan edustajien tulee olla mukana rakennustoimikunnassa.

Mikaelinseurakunnan seurakuntaneuvosto:

Mikaelinseurakunnalla ei ole huomautettavaa talousarviosta 2024. Seurakunnan mielestä kaikkia seurakuntia on kohdeltava tasapuolisesti toimintamäärärahoja jaettaessa. Tämä toteutuu nyt kaikille myönnettyjen lisämäärärahojen myötä.

Mikaelinseurakunnan seurakuntaneuvosto on huolissaan seurakuntayhtymän lähivuosien investointimenojen huomattavasta kasvusta. Samalla on pyrittävä siihen, että seurakunnalliseen toimintaan suunnataan vastaavasti panostusta, jotta toiminta tavoittaisi entistäkin useampia alueen ihmisiä.

Mikaelinseurakunnan kohdalla seurakuntakodin piha-alueen toiminnallisuuden kehittäminen ei aja seurakunnallisen toiminnan etua. Mannerheimipuiston tilat eivät sovellu mitenkään siihen ajatukseen, mitä seurakunnalla oli oman piha-alueen toiminnallisuudesta ja kodikkuudesta. Nyt siitä on kehittynyt taloyhtiön asukkaiden laitton parkkipaikka. Piha-alueen uudistamisen idea on juuri siinä, että se tarjoaisi kaikenikäisille yhteisen toiminnallisen ulkotilan, jossa järjestetään erilaista toimintaa. Seurakuntaneuvoston yhteinen tahtotila on se, että piha-alueen investointiraha vuodelle 2024 tulee sisällyttää budjettiin.

Mikaelinkirkon kohdalla on huolehdittava siitä, että vuodelle 2023 myönnetyt määrärahat kirkon pahasti kesken jääneeseen esitystekniikkaremonttiin turvataan vuodelle 2024. Lisäksi kirkon kahvilaremonttiin suunnatut investoinnit on toteutettava niin, että kesällä 2024 uusi kahvilatila on käytössä. Vuoden 2024 investointeihin tarvitaan myös Mikaelinkirkon sähköinen ilmoitustaulu, jota on jo vuosikautia suunniteltu kirkonmäelle.

Martinseurakunnan seurakuntaneuvosto:

Martinseurakunnan seurakuntaneuvosto pitää erittäin tärkeänä seurakunnallisen toiminnan määrärahojen riittävyyden turvaamaan seurakuntatyön edellytykset. On kuitenkin ymmärrettävää, että taloudellisten resurssien vähentyessä myös seurakuntien pitää arvioida omaa toimintaansa ja sen sopeuttamista talouden

realiteetteihin. Martinseurakunta tulee osaltaan laatimaan suunnitelman taloutensa tasapainottamisesta.

Seurakuntayhtymän investointisuunnitelma on varsin massiivinen ja on ymmärrettävää, että hankkeiden toteutuksessa tulee käyttää tarkkaa harkintaa. Seurakuntaneuvosto iloitsee siitä, että Hirvensaloon pitkään odotetun seurakuntakeskuksen rakennustyöt ovat käynnistyneet ja hanke etenee.

Maarian seurakunnan seurakuntaneuvosto:

Maarian seurakuntaneuvosto puoltaa vuoden 2024 talousarvioehdotuksen hyväksymistä ehdottaen seuraava: Koska toiminnan kustannukset ovat inflaation ja palkankorotusten seurauksena nousseet, tulee mielestämme seurakuntien määrärahakehäksiä maltillisesti nostaa vuonna 2024. Seurakuntien toiminnan ei pidä antaa näivettyä vakavaraisessa yhtymässä.

Ehdotamme, että Maarian seurakunnan toimitiloissa työskentelevät vahtimestarit (mahdollisesti Maarian pappilaan lukuun ottamatta) siirretään seurakunnan työntekijöiksi ja vastaavat määrärahat siirretään kiinteistöpalveluilta seurakunnalle.

Pidämme Maarian kirkon korjauksia välttämättöminä ja pyydämme toteuttamaan ne vuoden 2025 aikana. Suunnittelu on tehtävä vuonna 2024. Kirkon sisäilma on jo vuosien ajan aiheuttanut kävijöille oireita. Seurakunta on pyytänyt samalla teettämään korjauksia, jotka parantavat kirkon toimivuutta ja esimerkiksi lasten ja liikuntarajoitteisten mahdollisuuksia osallistua kirkkotilaisuuksiin. Jumalanpalvelusten väistötilana seurakunta tulee korjausten aikana käyttämään monitoimitalo Riimiä ja Maarian pappilan tallia tai muita omia tiloja. Kärämäen siunauskappelia ei näillä näkymin tarvita väistötilaksi.

Seurakuntien toimitaloon kannattaa mielestämme rakentaa paitsi tuomiokirkkoseurakunnan ja seurakuntayhtymän toimitiloja, myös asuntoja. Maarian seurakunta tulee edelleen tarvitsemaan joitakin työhuoneita käyttöönsä toimitalosta. Pidämme tärkeinä leirikeskusten rakennusten kunnossapitoa ja toimivuutta.

Osittain leiritoiminta on muuttunut esimerkiksi niin, että pienten majoitushuoneiden tarve on lisääntynyt. Pidämme tärkeänä hautausmaiden ja siunauskappeleiden viihtyisyyttä, terveellisyttä ja toimivuutta. Hautausmaat ovat monille ihmisille merkittävin paikka tulla tekemisiin seurakunnan kanssa. Mielestämme on välttämätöntä tehdä lapsi- ja ympäristövaikutusten arviointi investointisuunnitelman yhteyteen ennen päätöksentekoa.

Åbo svenska församlingens församlingsrådet:

- Församlingen är tacksam för att de församlingar som behöver en tilläggsbudget kommer att få det. Åbo svenska församling kommer inte att behöva hela den summa som nu är föreslaget och jobbar på att balansera nästa års budget.

- Församlingarna kommer att ha svårt att klara av sin kärnverksamhet med de budgetmedel som nu anslås till församlingarna. Församlingarnas kärnverksamhet måste garanteras och senast år 2025 måste strukturen och budgetfördelningen förändras radikalt.

- I budgeten föreslås församlingarna få 10 miljoner euro och det gemensamma församlingsarbetet 8 miljoner euro. Åbo svenska församling upprepar sin uppfattning om att resurser från det gemensamma församlingsarbetet bör flyttas till församlingarna. Det mest akuta för församlingarnas del gäller barnledarna som nu lyder under gemensamt fostringsarbete men som i praktiken jobbar i församlingen. Åbo svenska församling upplever att verksamheten blir problematisk med ett delat ledarskap. Det gemensamma fostringsarbetet har dessutom svårt att betjäna församlingen på svenska.

Investeringsplanernas omfattning väcker oro på två plan:

1) Hur ska samfälligheten ha råd att bekosta alla dessa stora investeringar samtidigt? Målsättningen inom samfälligheten är att antalet fastigheter ska minska. Detta är enligt församlingsrådet den enda möjligheten att komma ned i kostnaderna och möjliggöra renoveringar av befintliga fastigheter. Församlingsrådet understöder principen att i stället för att äga fastigheter om möjligt hyra utrymmen för församlingarnas verksamhet, vilket ökar flexibiliteten och minskar underhållskostnaderna.

Åbo svenska församlings församlingsråd önskar att en plan presenteras för Gemensamma kyrkofullmäktige över hur fastigheten Aningaisgatan 1 och fastigheterna på Eriksgatan 1-3 ska bebyggas, renoveras och användas på ett för samfälligheten ekonomiskt och ändamålsenligt sätt.

2) Hur ska fastighetsservicens personal ha tid för allt det arbete dessa nybyggen, totalrenoveringar och fastighetsprojekt innebär? Kunde fastighetsplaceringsverksamheten bli en egen underavdelning med helt och hållet egen personal? Församlingsrådet gläder sig över att innergården och de nya stolarna finns med i planen. Församlingens mål är att ta väl hand om sin fastighet så att den kan tjäna församlingen och samfälligheten på ett hållbart sätt både ekonomiskt och ekologiskt.

Henrikinseurakunnan seurakuntaneuvosto:

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne on taseen mukaan hyvä. Samanaikaisesti talousarviossa seurakunnalliseen toimintaan määritelty kiinteä määräraha ei riitä ylläpitämään seurakuntien toimintaa vuonna 2024. Vaikka seurakunnat saavat yhteisen kirkkoneuvoston päätöksellä (20.9.2023 § 163) pienen lisämäärärahan (3 %), se on riittämätön korjaamaan tilannetta. Paikallisseurakunnissa tehtävä työ on seurakuntayhtymän perustyötä, jota seurakuntayhtymän tehtävä on tukea.

Henrikinseurakunnan seurakuntaneuvosto katsoo, että seurakunnille jaettavan määrärahan vuonna 2024 ja siitä eteenpäin tulee olla merkittävästi suurempi, jotta kaikki seurakunnat pystyvät suoriutumaan tehtävistään ilman jatkuvaa huolta määrärahojen riittämisestä.

Vuoden 2024 investointisuunnitelmaan sisältyvä määrärahaesitys Henrikinkirkon sisätilojen korjauksiin on tarpeellinen kirkkosalin puutteellisen valaistuksen korjaamiseksi ja sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi. Seurakuntaneuvosto iloitsee siitä että sekä Heinänokan että Kunstenniemen leirikeskusten kehittämiseen on esitetty varoja. Talousarvion maininta, että Heinänokan suunnitteluun käytetään 5.000.000 € on paikallaan korjata muotoon Heinänokan suunnitteluun ja rakentamiseen käytetään 5.000.000€.

Paattisten seurakunnan seurakuntaneuvosto:

Seurakuntayhtymän seurakuntien taloustilanne on heikentynyt lyhyessä ajassa huomattavasti. Tämän tilanteen eteen ovat joutuneet nekin seurakunnat, joille on kertynyt säästömäärärahaa aiemmilta vuosilta.

Kirkkoneuvosto on myöntänyt lisämaaraha muutamalle seurakunnalle, joiden toiminnan toimintaedellytykset olisivat heikentyneet merkittävästi vuonna 2024. Muiden seurakuntien katsottiin pystyvän selviytymään käyttämällä säästömäärärahojaan. Säästömäärärahat ovat olleet turvaamassa seurakunnan toimintakyvyn yllättävien kuluerien varalta ja mahdollistanut henkilöstösuunnittelun tulevaisuudessa. Siksi niitä tulisi jättää seurakuntien käyttöön.

Paattisten seurakunnassa on jo pitkään tehty säästötoimia tulevaisuuden turvaamiseksi. Seurakunnan viidestä virasta on taloudellisista syistä jätetty kolme virkaa täyttämättä, jotta säästyneillä varoilla voitaisiin myöhemmin täyttää yksi avoimista viroista. Seurakunta käyttää kokonaiskuluistaan 92 % palkkakuluihin, joten toimintamenoissakin on säästetty huomattavasti.

Seurakuntaneuvosto on kiitollinen seurakunnille jaettavasta kolmen prosentin lisämäärärahasta sekä seurakunnan saamasta muusta avusta ja toivoo, ettei joutuisi käyttämään säästömäärärahojaan suunniteltua aikaisemmin. On tärkeää, että Turussa ja Kaarinassa voidaan palvella tasapuolisesti myös keskusta-alueen ulkopuolella asuvia seurakuntalaisia.

Kaarinan seurakunnan seurakuntaneuvosto:

Seurakuntaneuvosto toivoo Littoisten lasten ja nuortentalon rakentamisen aloittamista vihdoin vuoden 2024 aikana. Varattu 700.000€ määräraha riittää vuodelle 2024. Seurakuntaneuvosto toivoo Kaarinan kirkon alakerran remontoimista nuorisotyön käyttöön aikaisemmin esittämiensä suunnitelmien/tilatarpeiden mukaisesti.

Seurakuntaneuvosto pitää ehdottoman tärkeänä seurakuntien tasapuolista kohtelua. Tasapuolisuuden tulee olla koko seurakuntayhtymän toiminnan perusta. Henkilöstö- ja muut kulut

ovat kuluvana vuonna nousseet niin paljon, että talouspalveluiden esittämä 3 % korotus kaikkien seurakuntien määrärahoihin, on perusteltu. Poikkeuksellisesti joillekin seurakunnille ollaan antamassa 3 %:n korotuksen lisäksi vielä erilliskorotus. Kyseisen kaltainen poikkeus voi Kaarinan seurakuntaneuvoston mielestä liittyä vain tämän hetken poikkeuksellisiin erityisolosuhteisiin. Vuoden 2024 jälkeen kaikkien on pysyttävä määrärahajakomallin asettamissa raameissa.

Seurakuntaneuvosto lausuu ihmettelynsä kiinteistö- ja hautaus-toimen suurista, muista pääluokista suuresti poikkeavista määrärahakorotuksista.

Piikkiön seurakunnan seurakuntaneuvosto:

Kuluneen vuoden 2023 aikana korkea inflaatio on nostanut tuntuvasti monia toimintakustannuksia, ja palkat ovat nousseet tänä vuonna ja nousevat ensi vuonna lisää. Siksi Piikkiön seurakunta pitää hyvänä ja tarpeellisena, että päivitettyssä talousarvioesityksessä esitetään kaikille seurakunnille lisää määrärahaa 3 prosenttia. Se tekisi Piikkiön seurakunnalle lisämäärärahaa 14 050 euroa vuotuisen määrärahan 468 327 euron lisäksi. Tämän lisäksi Piikkiön seurakunta joutuu käyttämään ensi vuonna viime vuosilta säästyneitä siirtomäärärahoja alkuperäistä suunnitelmaa selvästi enemmän.

Piikkiön seurakunnalla ei ole muutosesitystä seurakunnille jaettavaan määrärahaan, koska vuoden 2024 seurakuntayhtymän talousarvion tilikauden tulos on 2,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Piikkiön seurakunta pitää kuitenkin tulevaisuuden kannalta tärkeänä, että seurakunnan määrärahat pidetään tulevinakin vuosina riittävän korkeana vähintäänkin lakisääteisten seurakunnan toimintojen turvaamiseksi. Säästötoimet tulee kohdistaa muualle kuin seurakunnalliseen toimintaan.

Piikkiön seurakunnassa on valitettavasti kertynyt monenlaista kiinteistöihin liittyvää investointitarvetta samanaikaisesti. Seurakuntaneuvosto pitää hyvänä ja tarpeellisena esitettyjä investointeja koskien Piikkiön seurakunnan alueella olevia kiinteistöjä. Erityisesti uuden seurakuntakeskuksen rakentamista pidetään kiireellisenä ja toiminnan kannalta tarpeellisena ja välttämättömänä.

Kuitenkin muutama tarkentava huomio:

Piikkiön seurakuntaneuvosto esittää yhteiselle kirkkoneuvostolle, että vuoden 2024 talousarvioon varataan riittävästi varoja väistötiloja varten Piikkiön uuden seurakuntakeskuksen rakennushankkeen ajaksi. Kirkko, pappila ja vanha seurakuntatalo eivät riitä kokonaan kattamaan väistötilojen tarvetta. Lisäksi tarvitaan esteettömät väistötilat diakoniatoimistoa ja mahdollisesti diakonian viikkotoimintaa varten. Myös arkiston sijoittaminen muualle tulee selvittää Koska nykyinen wc ei sijaitse kirkkorakennuksessa, sen remontointia ei tarvitse kytkeä kirkon muutostöihin eikä sen muuttamista inva-wc:ksi tule enää tarpeettomasti viivyttää. Sitä on vuosia toivottu ja esitetty.

Seurakuntaneuvosto esittää edelleen, että Piikkiön kirkon wc-tilat muutetaan esteettömiksi ja tiloihin rakennetaan inva-wc tavallisten wc-tilojen lisäksi jo vuonna 2024 ja samalla sen ulkoseinät maalataan.

Investointiesitykseen voisi päivittää ja korjata seuraavat tiedot: Uusien kirkkotekstiilien suunnittelu ja käyttöönotto on edistynyt pitkälle. Vihreät ja valkoiset kirkkotekstiilit otetaan kirkossamme käyttöön syksyn 2023 aikana ja loput värit vuonna 2024. Kirkon rakennushistoriaselvitys on jo valmistunut. Investointiesityksessä todetaan: "Kirkon takaosan penkkien poisto on saanut jo museoviraston hyväksynnän." Jos kirkon takaosan penkit tulevaisuudessa poistetaan ja korvataan irtopenkeillä, onko otettu huomioon se, että lämpöpatterit sijaitsevat tällä hetkellä penkkien alla. Miten kiinteiden penkkien poisto vaikuttaisi lämmitysjärjestelmään ja lämmön riittämiseen kirkossa vai pitäisikö silloin tehdä kirkkoon lattialämmitys, jos kiinteät penkit poistetaan.

Yhteisen kirkkoneuvoston vastaus seurakuntien lausuntoihin:

Taloudelliset näkymät, seurakuntien talous ja tasapuolinen kohtelu

Seurakuntayhtymän kokonaistalouden heikentyminen ja jäsenmäärän kehitys on otettava huomioon kaikessa henkilöstön ja toiminnan suunnittelussa sekä tehtäessä taloudellisia päätöksiä. Myös tilintarkastajat ovat vuosittain kehottaneet huolelliseen ja harkittuun taloudenpitoon verotalouteen liittyvän yleisen epävarmuuden vuoksi.

Seurakuntayhtymä on ja on ollut vakavarainen toimija. Aiempina vuosina kertynyttä vakavaraisuutta ei ole tarkoituksenmukaista käyttää vielä lähivuosina. Jäsenmäärän ja kirkollisveron reaalin kehitys tulee olemaan tulevina vuosina hyvin todennäköisesti aleneva ja tästä syystä kertynyt vakavaraisuus tulee käytettäväksi tulevaisuudessa. Toistaiseksi seurakuntayhtymän on tavoitteellista järjestää toimintaansa siten, että se mahdollistuu vuotuisen tulo-rahoituksen puitteissa.

Sekä paikallisseurakuntien, että koko yhtymän tasolla on kiinnitettävä toiminnan suunnittelussa huomiota siihen, mikä on seurakunnallisen toiminnan perustehtävää ja sitä tukevaa toimintaa, ja mikä voidaan jättää tekemättä.

Tulevien vuosien kirkollisverojen ennakointi ja rahoitustoimen tuottotasot tulevat asettamaan osaltaan haasteita seurakuntayhtymän talouden tasapainon tavoittelussa.

Ulkoiset toimintatuotot ovat olleet noin samalla tasolla jo usean vuoden ajan. Hinnantarkistuksia on tehty vuodelle 2024, mutta nykyisessä inflaatioympäristössä hinnantarkistukset eivät kaikilta osin riitä edes kattamaan palvelujen tuotannon hinnan nousua. Hinnoittelussa on pyrittävä tekemään yhteistyötä talouspalveluiden kanssa.

Paikallisseurakuntien määrärahajakotoimikunta on asetettu pohtimaan tulevaa määrärahan jakomallia ja työskentelyssä on annettu tehtäväksi tarkastella jakomallia tulevaisuuden kannalta kestäväällä pohjalla. Seurakuntien määrärahan jakamisessa on perustana ollut seurakuntien tasapuolinen kohtelu, jossa on otettu huomioon seurakuntien koko ja niiden erityistarpeet. Tulevassa mallissa tasapuolisuuteen kiinnitetään edelleenkin huomiota.

Paikallisseurakuntien ja koko seurakuntayhtymän toimintaa on suunniteltava tulevaisuuden näkymät huomioon ottaen. Toimintaa on pystyttävä tarvittaessa muuttamaan ajan vaatimusten ja talouden realiteettien mukaisiksi. Pitkäjänteinen toiminnan ja henkilöstön suunnittelu ja samassa yhteydessä tehtävä yksiköiden välisen yhteistyön mahdollisuuksien selvittäminen on tärkeää. Koko yhtymän luonnollista henkilöstöpoistumaa on jatkossa pystyttävä hyödyntämään, jotta toimintaa voidaan kohdentaa yhä vaikuttavammin toiminnan painopistealueille.

Erilaiset rakenteelliset ratkaisut edellyttävät tarkasteluun valittujen toimintojen painopisteiden mukaista yhteistyötä ja rohkeita strategisia linjauksia. Näiden kaikkien tulisi peilautua seurakuntayhtymän strategiaan.

Toimitilat, kiinteistöt ja kiinteistökulut

Hautaustoimen vuoden 2024 talousarviossa toimintakate heikkenee 347t euroa (13,5%). Henkilöstökulujen nousu on 220t euroa (6,3%) verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Hautaustoimessa on henkilöstömäärä vuoden 2023 talousarvioon nähden kasvanut 3,4 henkilötyövuotta (2 toimistosiihteeriä, 0,98 kappelityöntekijä ja 0,4 hautausmaatyöntekijä. Lisäksi yhden työntekijän palkka, joka on aiemmin kirjattu investointimenoihin, on siirretty hautastoimipalveluiden henkilöstökuluihin. Hautausmailla työskentelee huhti-marraskuussa noin 150 kausityöntekijää, joiden palkat ovat myös korottuneet.

Hautaustoimen muiden kulujen nousu talousarviossa on 127t euroa (10,4%). Palvelujen ostot ovat nousseet 29t euroa, aineet ja tarvikkeet 52t euroa. Palvelujen ostoissa on eniten nousua haudan kaivuupalveluissa, rakennusten kunnossapitopalveluissa sekä LVI-palveluissa ja erityislaitehuolloissa. Aineissa ja tarvikkeissa suurimmat nousut ovat poltto- ja voitelu- sekä puutarhatarvikkeissa ja aineissa, vedessä ja suojavaatteissa.

Kiinteistötoimen vuoden 2024 talousarviossa toimintakate heikkenee 580t euroa (7,5%). Henkilöstökulujen nousu on 407t euroa (8,8%) verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Kiinteistötoimessa on henkilöstömäärä vuoden 2023 talousarvioon nähden kasvanut 3,8 henkilötyövuotta (5 suntio-vahtimestaria lisää ja vähennystä muissa toimissa 1,2 htv).

Kiinteistötoimen muiden kulujen nousu talousarviossa on 260t euroa (1,9%). Palvelujen ostot ovat nousseet 327t euroa, vuokratulot ovat nousseet 70t euroa, muut toimintakulut ovat nousseet 32t euroa ja aineet ja tarvikkeet ovat laskeneet 173t euroa. Palvelujen ostoissa

on eniten nousua puhtaanapito-, kiinteistöjen huolto- ja asiantuntijapalveluissa sekä muissa kuluissa. Aineissa ja tarvikkeissa suurimmat laskut ovat lämmitys- sähkö- ja vesimaksuissa sekä kukissa, kynttilöissä ja ehtoollistarvikkeissa.

Runosmäen Monitoimitalon valmistuminen ensi vuoden helmikuussa aiheuttaa 228 000 euron nousun käyttötalousmenohin vuonna 2024.

Sekä hautaus-toimen että kiinteistötoimen kulurakenne on sellainen, johon kahden viimeisen vuoden inflaatio on vaikuttanut henkilöstökulujen nousun lisäksi erittäin paljon.

Hautaus-toimen ja hautainhoitorhaston välillä tehdään aina vuoden lopussa kustannustenjakoa, jolloin osa kustannuksista ja niiden noususta siirtyy hautainhoitorhaston katettavaksi. On hyvä ottaa huomioon myös se, että valtio rahoittaa Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän hautaus-toimea, kirkonkirjojen pitämistä ja kulttuurihistoriallisia kohteita 4,6 miljoonalla eurolla.

Kiinteistöpalvelut hoitavat kaikkien paikallisseurakuntien ja yhtymän yksiköiden tilatarpeet. Kiinteistökulujen kasvun saaminen hallintaan edellyttää sitä, että seurakunnat ja yhtymän yksiköt pystyvät tarkastelemaan tilatarpeitaan uudella tavalla ja luopumaan vähän käytetyistä tiloistaan.

Pitämällä vahtimestareiden sijoituspaikkana kiinteistötoimi, pystytään turvaamaan vahtimestareiden sijaistaminen joustavasti koko yhtymässä eri seurakuntien ja toimitilojen välillä, mikä hyödyttää kokonaistaloudellisesti koko yhtymää.

Kiinteistöpalvelut ei puolla vahtimestareiden siirtoa Maarian seurakunnan työntekijöiksi. Mikäli vahtimestareita ja suntioita suunnitellaan siirrettäväksi seurakuntien työntekijöiksi tulee sen tapahtua kokonaisuutena koko seurakuntayhtymän seurakunnissa.

Investoinnit

Tuomiokirkon peruskorjauksen suunnittelu on käytössä ja määrärahat siihen on varattu. Seurakuntien toiveet ja tarpeet huomioidaan mahdollisuuksien mukaan peruskorjausta toteutettaessa.

Toimitalon korttelia suunnitellaan kokonaisuutena ja seurakuntayhtymän sekä seurakuntien tarpeet otetaan huomioon ja seurakunnan edustajat ovat rakennustoimikunnassa jo mukana jäseninä.

Mikaelinseurakunnan kohdalla seurakuntakodin piha-alueen laajentaminen vieressä olevien asunto-osakeyhtiön leikkipaikkoja poistamalla on haasteellista. Esiitetty piha-alueen muuttaminen sijaitsee asunto-osakeyhtiöiden tontilla ja asunnoilla tulee olla leikkipaikat ja piha-alue toimii koko alueen pelastustienä. Mannerheimin puisto sijaitsee aivan vastapäätä ja siellä on iso pelikenttä, jota voidaan käyttää. Nykyinen seurakuntakodin piha-alue

voidaan muuttaa parkkipaikoista oleskelualueeksi. Tämä voidaan toteuttaa vuoden 2024 vuosibudjetista.

Mikaelin kirkon uusi äänentoisto saataneen valmiiksi ennen joulua ja loppuesitystekniikka toteutetaan vuoden 2024 aikana. Uuden kahvilatilan suunnitelmat ovat valmiit ja museoviraston puoltava lausunto on tehty. Kirkkohallitukselta tulee vielä varmistaa onko kyseessä kirkon sisätilan niin olennainen muutos, että se tarvitsee kirkkohallituksen hyväksynnän.

Maarian kirkon korjaukset on suunniteltu aloitettavaksi tammikuussa 2025. Rakennustoimikunta on perustettu ja suunnittelu alkaa alkuvuodesta 2024. Toimitalon suunnittelu aloitetaan vuoden 2024 aikana ja tavoitteena aloittaa toteutus heti Aninkaistenkatu 1 uuden rakennuksen valmistuttua. Suunnitteluvaiheessa päätetään mitkä toiminnot sijoitetaan Toimitaloon ja millä tavalla.

Kun kiinteistöpalvelut tuo yhteisen kirkkoneuvoston ja kirkkovaltuuston päätettäväksi kiinteistöhankkeet, esitetään siinä suunnitelmat, rakennustavat, rahoitus ja toiminta.

Kiinteistöpalvelut ostaa ulkopuolisilta palveluntuottajilta lisäresursseja tai toisena vaihtoehtona on palkata omaa henkilökuntaa lisää esimerkiksi määrääjäksi. Sijoituskiinteistöjen siirtäminen 5. PL:sta sijoitustoiminnan alle on mietinnässä.

Kiinteistöpalvelut on talousarviossa varautunut Kaarinan kirkon tilojen muuttamiseen Kaarinan seurakunnan nuorisopalveluiden käyttöön.

Nykyinen suunnitelma Piikkiön seurakunnan väistötiloiksi olisi Pappilan, vanhan seurakunarakennuksen ja kirkon lisäksi vuokrattavat konttitilat seurakuntakeskuksen pihalle. Kiinteistöpalvelut tutkii myös esteettömän WC:n saamisen. Investointiteksti päivitetään ja Piikkiön kirkon sisäosan muutokset mietitään siinä vaiheessa, kun suunnittelu alkaa.

Gemensamma kyrkorådets svar på svenska:

De ekonomiska utsikterna, församlingarnas ekonomi och ett jämställt bemötande

Den försvagade totala ekonomin för kyrkliga samfälligheten och utvecklingen för medlemsantalet måste tas i betraktande inom all planering av personalen och verksamheten samt då ekonomiska beslut fattas. Även revisorerna har varje år uppmanat till en omsorgsfull och övervägd ekonomi på grund av den allmänna osäkerheten som är förknippad med skatteekonomin.

Kyrkliga samfälligheten är och ska vara en solid aktör. Det är inte ändamålsenligt att ännu under de närmaste åren bruka av den soliditet som ackumulerats under tidigare år. Medlemsantalet och den reella utvecklingen för kyrkoskatten kommer mycket sannolikt under de närmaste åren vara nedåtgående och av denna anledning blir det i framtiden att bruka den soliditet som ackumulerats. Tills vidare är det målinriktat för kyrkliga samfälligheten att organisera sin

verksamhet sålunda att den är möjlig inom ramen för den årliga inkomstfinansieringen.

Både på lokalförsamlingarnas och hela samfällighetens nivå ska det inom planeringen av verksamheten fästas uppmärksamhet på vad som är det grundläggande uppdraget för församlingsverksamheten och den verksamhet som stöds av denna och vad som kan lämnas ogjort.

För sin del kommer det att medföra utmaningar att förutsäga de kommande årens kyrkoskatter och avkastningsnivåerna för den finansiella verksamheten, då man eftersträvar en balanserad ekonomi.

De externa verksamhetsformerna har varit ungefär på samma nivå redan i flera års tid. Prisjusteringar har gjorts för år 2024, men i den nuvarande inflationsmiljön räcker prisjusteringarna inte till alla delar till för att ens täcka prisstegringen för serviceproduktionen. Vid prissättningen ska man sträva efter att bedriva samarbete med ekonomitjänsterna.

En kommitté för lokalförsamlingarnas anslagsfördelning har tillsatts för att dryfta den kommande fördelningsmodellen för anslaget och vid arbetet har man gett i uppdrag att granska en modell för fördelningen på en hållbar grund med tanke på framtiden. Vid fördelningen av församlingarnas anslag har grunden varit ett jämställt bemötande av församlingarna, där hänsyn tagits till församlingarnas storlek och deras specialbehov. I den framtida modellen fästes alltså uppmärksamhet på jämställdheten.

Lokalförsamlingarnas och hela kyrkliga samfällighetens verksamhet ska planeras med beaktande av de framtida utsikterna. Man måste kunna förändra verksamheten, om det behövs, i enlighet med tidens krav och de ekonomiska realiteterna. Det är viktigt med en långsiktig planering av verksamheten och personalen och en utredning av möjligheterna till samarbete mellan enheterna, vilket ska göras i samband därmed. Den naturliga personalavgången för hela samfälligheten måste man i fortsättningen kunna dra nytta av, för att verksamheten med allt större effekt ska kunna inriktas på verksamhetens tyngdpunktsområden.

Olika strukturella lösningar förutsätter att till granskning upptas samarbete enligt tyngdpunkterna för verksamheten och att djärva riktlinjer för strategin dras upp. Alla dessa bör avspeglas mot kyrkliga samfällighetens strategi.

Verksamhetslokalerna, fastigheterna och fastighetskostnaderna

I begravningsväsendets budget för år 2024 försämrades täckningsbidraget för verksamheten med 347t euro (13,5%). Personalkostnadernas ökning är 220t euro (6,3%) jämfört med budgeten för år 2023. Inom begravningsväsendet har antalet personal ökat med hänsyn till budgeten för år 2023 med 3,4 årsverken (2 byråsekreterare, 0,98 kapellarbetare och 0,4 begravningsplatsarbetare. Därtill har lönen för en arbetare, som

tidigare bokförts i investeringsutgifterna, överförts till personalkostnaderna för begravningsväsendets tjänster. På begravningsplatserna arbetar i april-november cirka 150 säsongarbetare, vilkas löner också har höjts.

Ökningen för begravningsväsendets övriga kostnader i budgeten är 127t euro (10,4%). De upphandlade tjänsterna har stigit med 29t euro, material och förnödenheter med 52t euro. Mest bland de upphandlade tjänsterna är höjningen inom grävningstjänsterna, inom byggnadernas underhållstjänster samt inom VVS -tjänsterna och servicen för specialanordningar. De största ökningarna inom material och förnödenheter finns hos bränsle- och smörjmedels- samt trädgårdsförnödenheterna och materialen, vattnet och skyddsklädseln.

I budgeten för fastighetsväsendets för år 2024 försämrats täckningsbidraget för verksamheten med 580t euro (7,5%). Ökningen för personalkostnaderna är 407t euro (8,8%) i jämförelse med budgeten år 2023. Inom fastighetsväsendet har antalet personal ökat med 3,8 årsverken (5 kyrkvaktmästare-vaktmästare till och en minskning hos de andra tjänsterna med 1,2 årsv.).

Ökningen för de andra utgifterna i budgeten är 260t euro (1,9%). De upphandlade tjänsterna har stigit med 327t euro, hyresutgifterna har ökat med 70t euro, de andra kostnaderna för verksamheten har ökat med 32t euro och material och förnödenheter har gått ned med 173t euro. Mest ökning bland de upphandlade tjänsterna är det hos renhållnings-, fastigheternas underhålls- och sakkunnigtjänster samt hos de övriga kostnaderna. De största nedgångarna hos material och förnödenheter finns hos värme-, elektricitets- och vattenutgifterna samt för blommor, ljus och nattvardsförnödenheterna.

Då allaktivitetshuset i Runosbacken blir färdigt i februari nästa år medför det en ökning i utgifterna för driftsekonomi med 228 000 euro år 2024.

Både begravningsväsendets och fastighetsväsendets utgiftsstruktur är sådan på vilken de senaste årens inflation har inverkat synnerligen mycket, utöver ökningen för personalutgifterna.

Mellan begravningsväsendet och gravskötselns fonden görs det alltid i slutet av året en kostnadsfördelning, varvid en del av kostnaderna och ökningen av dem övergår till att täckas av gravskötselns fonden. Det är bra att också beakta det faktum att staten finansierar Åbo och S:t Karins kyrkliga samfällighets begravningsväsen, förändret av kyrkböckerna och de kulturhistoriska objekten med 4,6 miljoner euro.

Fastighetsservicen sköter lokalbehoven för alla lokalförsamlingarna och samfällighetens enheter. För att behärska ökningen av fastighetsutgifterna förutsätts det att lokalbehoven granskas på nytt sätt och att man avstår från sina lokaliteter med liten användning.

Genom att hålla fastighetsväsendet som placeringsställe för vaktmästarna, kan vikariatet för vaktmästarna flexibelt tryggas inom hela samfälligheten mellan de olika församlingarna och verksamhetslokalerna, vilket gagnar hela samfälligheten med hänsyn till totalekonomin.

Fastighetsservicen förordar inte en överflyttning av vaktmästarna till att vara arbetstagare hos S:t Marie församling. Ifall det planeras att överföra vaktmästare och kyrkvaktmästare till att vara församlingarnas arbetstagare ska det ske som en helhet inom församlingarna för hela kyrkliga samfälligheten.

Investeringarna

Planeringen av den grundläggande reparationen av Domkyrkan pågår och anslagen för den har reserverats. Församlingarnas önskemål och behov beaktas i mån av möjlighet då den grundläggande reparationen genomförs.

Verksamhetshusets kvarter planeras som en helhet och kyrkliga samfällighetens samt församlingarnas behov beaktas och församlingarnas representanter är redan med i byggnadskommittén som medlemmar.

Det är utmanande att utvidga gårdsområdet genom att slopa lekplatserna för det bostadsaktiebolag som finns invid. Den föreslagna ändringen av gårdsplanen ligger på bostadsaktiebolagets tomt och bostäderna ska ha lekplatserna och gårdsområdet fungerar som räddningsväg för hela området. Mannerheimparken är belägen mitt emot och där finns en stor spelplan, som kan användas. Det nuvarande församlingshemmets gårdsområde kan ändras från parkeringsplatser till ett område, där man kan uppehålla sig. Detta kan genomföras från årsbudgeten för år 2024.

Mikaelskyrkans nya ljudåtergivning torde bli färdig före julen och den slutliga återgivningstekniken genomförs under år 2024. Planerna för en ny cafélokal är färdiga och ett förordande utlåtande av museiverket har gjorts. Kyrkostyrelsen ska ännu bekräfta om det är fråga om en så väsentlig ändring av kyrkans interiör, att den behöver ett godkännande av kyrkostyrelsen.

Det har planerats att reparationerna av S:t Marie kyrka ska inledas i januari 2025. En byggnadskommitté har bildats och planeringen börjar i början av år 2024. Planeringen av kontorshuset inleds under år 2024 och målet är att inleda förverkligandet genast då den nya byggnaden för Aningaisgatan 1 blivit färdig. I planeringsskedet beslutar man om vilka funktioner som ska placeras i Kontorshuset och på vilket sätt.

Då fastighetstjänsterna förelägger fastighetsprojekten för beslut av gemensamma kyrkorådet och kyrkofullmäktige, framläggs planerna, byggsätten, finansieringen och verksamheten därvid.

Fastighetstjänsterna upphandlar hos externa serviceproducenter tilläggsresurser och ett annat alternativ är att anställa mera egen personal till exempel på viss tid. En överföring av placeringsfastigheterna från Huvudtiteln 5 till att stå under investeringsverksamheten är under övervägande.

Fastighetstjänsterna har i budgeten berett sig på att ändra utrymmen i S:t Karins kyrka till förfogande för S:t Karins församlings ungdomstjänster.

Den nuvarande planen för evakueringsutrymmen för Pikis församling skulle vara Prästgården, den gamla församlingsbyggnaden och, utöver kyrkan, hyrda containerutrymmen på församlingscentralsgården. Fastighets servicen undersöker även hur tillgången till en hindersfri toalett ska erhållas. Investeringstexten uppdateras och man ska fundera över ändringarna i den inre delen av Pikis kyrka, då planeringen inleds.

Esitys

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää

1. merkitä seurakuntaneuvostojen lausunnot tiedoksi
2. antaa seurakuntaneuvostolle tiedoksi vastauksen lausuntoihin
3. päättää lähettää seurakuntaneuvostojen lausunnot ja niihin annetut vastaukset tiedoksi yhteiselle kirkkovaltuustolle.

Päätös

Esityksen mukaan.